



سرشناسه	: منصورى، خليل، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پديدآور	: روان شناسى و روان درماني قرآنى / خليل منصورى .
مشخصات نشر	: قم: نورالامين = ۱۴۴۴ ق.، ۱۴۰۱ .
مشخصات ظاهرى	: ۱۶۸۹ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۷۱۵۶-۴۰-۹
وضعيت فهرست نویسى	: فيبا
يادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۶۷۳] - ۱۶۸۹؛ همچنين به صورت زيرنويس .
موضوع	: قرآن -- روان شناسى / Qur'an -- Psychology
موضوع	: انسان -- روان شناسى -- جنبه هاى قرآنى Human beings -- Psychology -- Qur'anic teaching روان شناسى -- جنبه هاى قرآنى / Psychology -- Qur'anic teaching روان درماني -- جنبه هاى قرآنى / Psychotherapy -- Qur'anic teaching بهداشت روانى -- جنبه هاى قرآنى / Mental health -- Qur'anic teaching روان شناسى اسلامى -- جنبه هاى قرآنى / Islam -- Psychology -- Qur'anic teaching
رده بندى کنگره	: BP ۲۵ / ۱۰۳
رده بندى ديويى	: ۱۵۹ / ۲۹۷
شماره کتابشناسى ملي	: ۹۰۴۰۴۵۵
مرجع توليد	: معاونت پژوهش
اين کتاب با کاغذ حمايتى منتشر شده است	
NBP48	

روان شناسى و روان درماني قرآنى

مؤلف: خليل منصورى

چاپ اول: ۱۴۰۱ ش / ۱۴۴۴ ق

ناشر: نورالامين

چاپ: چاپخانه دييجيتال المصطفى ﷺ شمارگان: ۵۰۰ قيمت:

با تشكر از دست اندركاراني كه ما را در توليد اين اثر يارى رساندند

مدیر انتشارات: مصطفی نوبخت

ناظر چاپ: ايوب جمالى

مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری

pub.nooralamin@gmail.com

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

شماره تماس:

همراه: ۰۹۰۱۵۸۲۱۷۶۳ / خط ثابت: ۰۲۵۳۷۸۳۹۳۰۹ داخلي ۴۱۱ و ۲۱۰

**روان شناسی
و
روان درمانی قرآنی**



نورالمبین

خلیل منصوری

معارف اسلامی ناب، نیاز بشر تشنه معنویت امروز است. در این دوران که بسیاری آن را عصر پایان جهان می‌دانند، گرایش به دین و معنویت، سرعتی شگفت یافته است. در این میان، اسلام بیشترین سهم را از این گرایش به دین دارد، و چرا چنین نباشد؟ اسلام، دین انسانی زیستن، عدالت‌پروری و عشق به هم‌نوع است و بشر این عصر، این گوهر گمشده را در اسلام ناب یافته است.

از سوی دیگر، گسترش پُرشتاب رسانه‌ها و ابزارهای انتشار اطلاعات، بی‌وقفه موجب پدید آمدن پرسش‌ها و شبهات جدیدی می‌شود که تا اندکی پیش از این، هیچ‌یک از آنها قابل تصور نبود. این انفجار اطلاعات، به‌ویژه در دنیای مجازی، اغلب فرصت ژرف‌اندیشی را از انسان سلب می‌کند و همین موجب شناخت نادرست یا ناقص از بسیاری امور، به‌ویژه مفاهیم و معارف دینی می‌گردد.

بنابراین، تبلیغ و نشر مؤثر معارف اسلامی ناب، رسالت خطیری است که بر عهده همه متولیان این امر می‌باشد. بدون تلاش خالصانه و آگاهانه برای رسیدن به این هدف، پتانسیل عظیمی که در گرایش بشر به معنویت در این عصر پدید آمده، به هدر خواهد رفت.

نشر «نورالامین» به سهم خود می‌کوشد تا بخش اندکی از رسالت عظیم نشر معارف اسلامی ناب را به بهترین شکل ممکن انجام دهد و در این راستا از پیشنهادهای و انتقادهای همه فرهیختگان این عرصه، برای غنا بخشیدن به آثار خود استقبال می‌کند.

فهرست

۳۸	سخن نخست
۴۱	پیش‌گفتار
۴۳	پیش‌درآمد
۴۳	اهداف و مقاصد
۴۳	نفس و روان در آموزه‌های قرآنی
۴۵	فرق معرفت نفس و علم نفس
۴۷	روان‌شناسی یا دانش روان در آموزه‌های اسلامی
۴۷	معرفت نفس، شناخت شخصی از روان و رب شخصی
۵۱	کلیاتی از علم النفس در آموزه‌های اسلامی
۵۲	قوانین و توصیه‌های اسلامی در حوزه اجتماعی و فردی
۵۳	الف) قوانین و سنت‌ها و توصیه‌ها در حوزه فردی
۶۵	ب) قوانین و سنت‌ها و توصیه‌ها در حوزه اجتماعی
۷۲	روان‌شناسی مبتنی بر آموزه‌های قرآنی
۷۵	روان‌شناسی قرآنی جامع‌نگر
۷۶	موضوعات و مسائل روان‌شناسی
۷۹	سوگیری بد به نام علم
۸۱	۱. صفات و احوالات نفس
۸۱	مقدمه
۸۱	چیستی، خصوصیات و احوالات نفس

- ۸۲ نام، مراتب و درجات نفس
- ۸۲ پیوند و ارتباط تن و روان از منظر قرآن
- ۸۷ نیازهای غریزی - فطری انسان
- ۹۰ صفات عمومی و مثبت نفس
- ۹۰ صفات شناختی و رفتاری نفس
- ۹۱ ظرفیت نفس
- ۹۱ لذات و مشتتهیات نفس
- ۹۴ علم و آگاهی نفس
- ۹۴ اراده و آزادی نفس
- ۹۶ مقهوریت اراده نفس
- ۹۶ موارد اراده
- ۱۱۹ اختیار نفس
- ۱۲۳ تغییر نفس
- ۱۲۴ تبدیل نفس و تحویل نفس
- ۱۲۴ نفس دراکه
- ۱۲۵ نفس ملهمه
- ۱۲۵ بصیرت نفس
- ۱۲۵ نفس اماره به نیکی
- ۱۲۶ خاطرات غیر مشاهده نفس
- ۱۲۶ نفس لوامه و سرزنش‌گر
- ۱۲۷ نفس عامل پیروزی و شکست
- ۱۲۸ عدم علم نفس به نهان‌ها
- ۱۲۸ هدایت تکوینی و تشریحی نفس
- ۱۳۰ ادراکات نفس
- ۱۳۰ الهامات نفس
- ۱۳۱ تسویه نفس
- ۱۳۲ نفس مطمئن
- ۱۳۴ تثبیت و ثبات نفس

۱۳۴	تجرد و روحانیت نفس
۱۳۵	تعدیل نفس
۱۳۵	انعطاف نفس
۱۳۸	شرح نفس
۱۳۸	سلامت نفس
۱۳۹	وجل نفس
۱۴۰	وجس نفس
۱۴۲	اسرار و رازهای نفس
۱۴۴	دستاورد های نفس
۱۴۶	نفس پاسخ گوی اعمال
۱۴۷	افسوس و حسرت برای نفس
۱۴۸	بازتاب از اعمال در حالات نفس
۱۴۹	شهادت نفس
۱۴۹	عزت نفس
۱۵۱	رضایت نفس
۱۵۱	نفس راضیه
۱۵۲	نفس مرضیه
۱۵۲	تحصیلات نفس
۱۵۲	تمحیص نفس
۱۵۲	ابتلای نفس
۱۵۴	امتحان نفس
۱۵۴	بیرون آمدن نفس
۱۵۴	گرایش های نفس
۱۵۷	حالت تعجب
۱۵۸	حالت خنده
۱۵۹	خاستگاه و منشأ خنده
۱۵۹	عوامل خنده
۱۶۱	موانع خنده

۱۶۲	حالت گریه
۱۶۲	انواع گریه
۱۷۰	آثار گریه
۱۷۲	موانع گریه
۱۷۲	فرق گریه غم و شادی
۱۷۳	اراده نفس
۱۷۴	کنونت نفس
۱۷۴	حائل نفس
۱۷۶	محبت نفس
۱۷۷	زینت نفس
۱۷۷	تذکر نفس
۱۷۷	خشوع نفس
۱۷۸	رافت نفس
۱۷۸	رحمت نفس
۱۷۸	ایمان نفس
۱۷۸	رویت نفس
۱۷۹	اخبات نفس
۱۷۹	انابه نفس
۱۸۰	تقلبات نفس
۱۸۰	رعب نفس
۱۸۰	حسرت نفس
۱۸۱	افسوس، موقعیت ناخوشایند اختیاری
۱۸۲	چرایی و چگونگی ایجاد حسرت
۱۹۷	تظاهر به حسرت و حسرت دروغین
۱۹۷	افسوس خوردندگان
۲۰۰	حاجات نفس
۲۰۰	سعادت و شقاوت نفس
۲۰۰	خود ستمگری نفس

۲۰۱	ابتلائات و آزمون‌های نفس
۲۰۱	نهان کاری نفس
۲۰۲	نفس و رازسازی پشیمانی
۲۰۳	مودت نفس انسانی
۲۰۳	نفس خاستگاه اعمال
۲۰۳	نفس خاستگاه مصیبت‌ها
۲۰۴	مشتهیات نفس
۲۰۵	ترکیه نفس
۲۰۷	حفظ نفس
۲۰۸	خودکشی و نفس‌کشی
۲۰۸	اطمینان نفس
۲۰۹	سکونت نفس
۲۰۹	رباط نفس
۲۱۰	فراغت نفس
۲۱۲	لیانت نفس
۲۱۳	اراده و اختیار
۲۱۳	استعداد بیان
۲۱۴	استعداد تعلم
۲۱۵	استعداد معرفت و شناخت
۲۱۸	استعداد دریافت وحی
۲۱۸	استعداد قبول تکلیف
۲۱۹	استعداد کتابت
۲۱۹	استعداد تسخیر موجودات
۲۱۹	خلافت الهی نفس
۲۲۰	خلقت نیکوی نفس
۲۲۱	شکرگزاری
۲۲۱	قدرت عروج
۲۲۲	کرامت

۲۲۲	تَعَقُّل
۲۲۳	صفات منفی نفس
۲۲۳	فساد و افساد
۲۲۳	خونریزی و قتل
۲۲۴	بخل
۲۲۶	جزع و بی‌تابی
۲۲۶	جهل و نادانی
۲۲۸	حرص و آزمندی
۲۲۹	آثار حرص
۲۳۴	درمان حرص
۲۳۵	عوامل حرص
۲۳۷	مصونیت از حرص
۲۳۸	موانع حرص
۲۴۱	حسادت
۲۴۲	شُرک
۲۴۳	طغیان
۲۴۳	ظلم و ستم
۲۴۵	عُجب
۲۴۵	عجله
۲۴۶	غرور
۲۴۹	غفلت
۲۵۰	تفاخر و فخرفروشی
۲۵۱	کفران و ناسپاسی
۲۵۲	مجادله‌گری و جدال
۲۵۲	یأس و نومیدی
۲۵۳	حُبِّ نفس و خودخواهی
۲۵۴	شهوَت‌گرایی
۲۵۵	فرزنددوستی

- ۲۵۶ _____ مال دوستی
- ۲۵۷ _____ منفعت طلبی
- ۲۵۸ _____ ضلالت نفس
- ۲۵۸ _____ اضلال نفس
- ۲۵۸ _____ هواهای نفسانی
- ۲۶۰ _____ ضیق نفس
- ۲۶۲ _____ ثنای نفس
- ۲۶۲ _____ درگیری و مجادلات درونی نفس
- ۲۶۴ _____ توجیه‌گری نفس
- ۲۶۵ _____ تسویل نفس
- ۲۶۷ _____ حسادت نفس
- ۲۶۸ _____ صرف نفس
- ۲۶۸ _____ عذرتراشی و بهانه جویی
- ۲۶۸ _____ نفاق نفس
- ۲۶۹ _____ خیانت نفس
- ۲۶۹ _____ آلودگی نفس
- ۲۶۹ _____ مکر نفس و حيله آن
- ۲۷۰ _____ نفس اماره به بدی
- ۲۷۰ _____ نسیان نفس
- ۲۷۱ _____ کتمان نفس
- ۲۷۱ _____ کراهت نفس
- ۲۷۱ _____ اباء نفس
- ۲۷۳ _____ ۲. هیجانان نفسانی
- ۲۷۳ _____ تعریف هیجان
- ۲۷۴ _____ انواع هیجانان نفس
- ۲۷۵ _____ کارکرد هیجانان
- ۲۷۵ _____ کارکرد هیجان ترس

- ۲۷۶ کارکرد هیجان خشم
- ۲۷۶ کارکرد هیجان اندوه
- ۲۷۷ کارکرد هیجان شادی
- ۲۷۷ کارکرد سایر هیجانات
- ۲۷۷ علل ایجاد هیجانات
- ۲۷۸ ابعاد هیجان
- ۲۷۹ دیدگاه‌های مربوط به هیجان
- ۲۸۰ فواید هیجان‌ها
- ۲۸۰ مهار و مدیریت هیجان
- ۲۸۰ هیجانات مثبت نفس
- ۲۸۱ سرور و فرح
- ۲۸۴ آثار افراط در سرور در قالب فرح
- ۲۸۶ زمینه‌های فرح و افراط در سرور
- ۲۸۸ ناپسندی افراط در سرور
- ۲۸۸ سرور تعادل هیجانی
- ۲۸۸ عوامل سرور
- ۳۰۱ عوامل فرح و سرور ناپسند
- ۳۰۴ آثار فرح و سرور ناپسند
- ۳۰۵ اجتناب از سرور ناپسند
- ۳۰۶ عوامل اجتناب از سرور ناپسند
- ۳۰۸ کیفی سرور ناپسند
- ۳۰۸ عوامل سرور در قیامت
- ۳۱۵ مصادیق از هیجانات
- ۳۲۱ شادی باطل و زودگذر
- ۳۲۲ عشق
- ۳۲۳ عشق پسندیده و ناپسند
- ۳۲۳ معنا و مفهوم عشق
- ۳۲۷ عشق افراطی به عنوان بیماری روانی

- ۳۳۱ _____ خصوصیات عاشق و عاشقی
- ۳۳۴ _____ عاشقِ عَفِيف و پاکدامن
- ۳۳۸ _____ تجربه‌های رایج و مشترک در عشق
- ۳۳۸ _____ موارد متفاوت تجربه عشق
- ۳۳۹ _____ انواع عشق
- ۳۴۱ _____ محبت ممدوح و مذموم
- ۳۴۲ _____ فرق محبت و مودت
- ۳۴۳ _____ مراتب محبت در قرآن
- ۳۴۴ _____ نقدی بر شبهه محبت پیامبر ﷺ به زنان
- ۳۴۵ _____ موارد محبت انسان
- ۳۴۷ _____ محبت طغیانی و هیجانی
- ۳۴۸ _____ عوامل محبت
- ۳۴۸ _____ موانع محبت
- ۳۴۸ _____ شاخص‌های شناخت محبت و مودت
- ۳۴۹ _____ معناشناسی و مفهوم‌شناسی
- ۳۵۰ _____ شاخص‌ها و نشانه‌های راستی مودت و محبت
- ۳۵۹ _____ امید
- ۳۶۰ _____ بیم و امید ابزاری کارآمد برای تکامل
- ۳۶۲ _____ امید نفسانی و امید عقلانی
- ۳۶۳ _____ کارکرد خوف و رجا در تکامل انسانی
- ۳۶۵ _____ آثار امید
- ۳۷۱ _____ امیدبخشی راه درمان ناامیدان
- ۳۷۸ _____ غبطه و رشک
- ۳۷۹ _____ هیجانات منفی نفس
- ۳۷۹ _____ خشم و غضب
- ۳۸۰ _____ ترس
- ۳۸۲ _____ اضطراب
- ۳۸۳ _____ تفاوت ترس و اضطراب

۳۸۴	آثار اضطراب و قلق
۳۸۵	انواع و اقسام اضطراب
۳۸۸	واکنش‌های در برابر اضطراب
۳۹۰	عفت
۳۹۳	آثار و کارکردهای عفت
۳۹۵	حیا
۳۹۶	حیاء حالت نفسانی
۳۹۶	حیا، کلید خیر
۳۹۹	آثار و کارکردهای حیا
۴۰۲	نشانه‌های حیا
۴۰۵	ریشه‌های حیا و شرم
۴۰۵	اقسام و انواع حیا
۴۰۷	هیجان تنفر و بیزاری
۴۰۸	غم و حزن
۴۰۹	ندامت و پشیمانی
۴۰۹	راه‌های گریز از پشیمانی
۴۱۰	پیشگیری بهتر از درمان
۴۱۱	عوامل ندامت و حسرت
۴۱۶	غم گذشته مخور
۴۱۷	اجتناب از وسواس فکری
۴۱۸	چاره اندیشی برای گذشته
۴۱۸	راهکارهای رهایی از ناامیدی
۴۱۹	بازسازی و جبران گذشته
۴۲۰	راهکارهای فکری و رفتاری
۴۲۳	تعجب و شگفتی
۴۲۳	شادی و نشاط هیجانی
۴۲۴	فرق فرح، سرور و مرح
۴۲۸	انواع شادی

- ۴۲۹ راه‌های برای شادی
- ۴۳۱ حسادت و غبطه
- ۴۳۲ معناشناسی و مفهوم‌شناسی حسادت و غبطه
- ۴۳۸ شایسته غبطه خوردن
- ۴۴۱ ماهیت و نشانه‌های حسادت
- ۴۴۴ ماهیت، عوامل و آثار حسادت
- ۴۴۵ حسادت بیماری خطرناک روح
- ۴۴۷ نشانه‌های شناخت حسادت باطنی
- ۴۴۹ آثار حسادت
- ۴۵۲ ریشه و علل حسادت
- ۴۵۵ راه‌های جلوگیری و درمان حسادت
- ۴۵۷ کارکردها و مهار خشم و غضب
- ۴۵۷ غضب قوه دافعه انسان
- ۴۵۸ غضب ممدوح و غضب مذموم
- ۴۶۰ مدیریت و مهار خشم
- ۴۶۱ راه‌های مهار خشم و غضب
- ۴۶۳ آثار مدیریت و مهار خشم
- ۴۶۷ علل و آثار خشم و غضب از منظر قرآن
- ۴۶۸ گستره معنایی غضب
- ۴۶۹ عوامل غضب الهی
- ۴۷۱ آثار غضب و خشم الهی
- ۴۷۳ مهار و مدیریت خشم
- ۴۷۴ عوامل مهار خشم و غضب
- ۴۷۵ مدیریت و مهار خشم و غضب
- ۴۷۵ غضب و خشم، نعمت الهی
- ۴۷۸ مهار و مدیریت عقلانی غضب
- ۴۸۳ خشم آدمی، نشانه تسلط شیطان
- ۴۸۳ ماهیت خشم و غضب

- ۴۸۴ _____ اقسام و مراتب خشم
- ۴۸۶ _____ قوه غضب، از صفات و لوازم انسانیت
- ۴۸۷ _____ خشم‌های شیطانی
- ۴۸۹ _____ ضرورت مدیریت خشم
- ۴۹۲ _____ آثار و درمان خشم
- ۴۹۵ _____ «حلم»؛ آبی برآتش خشم
- ۴۹۵ _____ خویش‌نهادی در برابر غضب
- ۴۹۶ _____ واژه‌شناسی حلم
- ۴۹۷ _____ کاربردها و لوازم حلم
- ۴۹۹ _____ اختلاف معنایی حلیم و صبور
- ۴۹۹ _____ حلم و بردباری، فضیلت ارزشی
- ۵۰۲ _____ ریشه‌های حلم و بردباری
- ۵۰۳ _____ برخی از آثار حلم در کلام معصومین علیهم‌السلام
- ۵۰۵ _____ حلم و بردباری، مهار و مدیریت عقلانی خشم
- ۵۰۵ _____ خشم و غضب، قوه دفاعی انسان
- ۵۰۶ _____ قوه غضبانی و هواهای نفسانی
- ۵۰۸ _____ حفظ تعادل به جای سرکوب قوای نفسانی
- ۵۰۹ _____ حلم و بردباری، اوج صبر عقلانی
- ۵۱۸ _____ عوامل خشم و غضب الهی
- ۵۱۹ _____ غضب انتقام و عقاب
- ۵۲۰ _____ موجبات غضب الهی
- ۵۲۳ _____ نگاهی به مغضوبان در دنیا
- ۵۲۳ _____ انسان و پاداش مهار خشم خود
- ۵۲۴ _____ راههای درمان پرخاشگری در اسلام
- ۵۲۵ _____ پرخاشگری ذاتی یا اجتماعی
- ۵۲۶ _____ پرخاشگری برخاسته از قوه غضبیه
- ۵۲۶ _____ راه‌های درمان پرخاشگری در اسلام

۳. بهداشت نفس _____ ۵۳۱
- بهداشت نفس و روان در قرآن _____ ۵۳۱
- مفهوم‌شناسی بهداشت روان _____ ۵۳۱
- بهداشت روان در قرآن _____ ۵۳۳
- مسائل روان‌شناسی در قرآن _____ ۵۳۴
- اهمیت و ارزش بهداشت روان _____ ۵۳۶
- مباحث و مسائل بهداشت روان در قرآن _____ ۵۳۹
- نفس حقیقت انسانی _____ ۵۴۰
- وضعیت مطلوب نفس _____ ۵۴۱
- شاخصه‌های سلامت روانی _____ ۵۴۱
- تعریف سلامت رفتار _____ ۵۴۲
- سلامت روان در قرآن _____ ۵۴۳
- نشانه‌های سلامت روان _____ ۵۴۴
- بهداشت تن و روان نشان‌هایمان _____ ۵۴۸
- طهارت، زمینه ساز حصول کمالات _____ ۵۴۸
- بهداشت در آموزه‌های قرآنی _____ ۵۴۹
- اهمیت بهداشت _____ ۵۵۰
- آثار بهداشت عمومی _____ ۵۵۵
- بهداشت محیط زیست و خاک _____ ۵۵۸
- بهداشت در آمیزش جنسی _____ ۵۵۹
- شخصیت انسان و کارکردهای آن _____ ۵۶۰
- روان‌شناسی شخصیت _____ ۵۶۰
- ماهیت نفس انسانی _____ ۵۶۲
- شخصیت‌شناسی بر پایه عوامل درون و برون ارتباطی _____ ۵۶۴
- شخصیت کامل و اسوه _____ ۵۷۷
- انواع و اقسام شخصیت‌ها _____ ۵۷۹
- ویژگی‌ها و رفتارهای حالت من کودک _____ ۵۷۹
- ویژگی‌ها و رفتارهای حالت من والد _____ ۵۸۰

- ۵۸۱ ویژگی‌ها و رفتارهای حالت من بالغ
- ۵۸۱ سرنخهای شناسایی شخصیت
- ۵۸۶ شخصیت، امری قابل تغییر
- ۵۸۷ عوامل تأثیر گذار در شخصیت
- ۵۸۸ مهم‌ترین عوامل مؤثر در شخصیت
- ۵۹۲ ثبات و تغییر در شخصیت
- ۵۹۵ راهبرد شناختی در درمان شخصیت
- ۶۰۰ فرضیه سازی برای کنش‌ها و واکنش‌ها
- ۶۰۲ تغییر گفتمانی برای رهایی از فشار آن
- ۶۰۳ خاستگاه انواع آرامش نفس
- ۶۰۴ عوامل پیدایش آرامش و سکون قلبی
- ۶۰۷ نقش نفس در مرتبه قلب
- ۶۱۵ اخبات نفس
- ۶۱۵ انابه نفس
- ۶۱۶ ایمان نفس
- ۶۱۹ سلامت نفس
- ۶۱۹ اطمینان نفس
- ۶۲۰ ایثار نفس
- ۶۲۱ رافت نفس
- ۶۲۱ اطمینان نفس و نفس مطمئن
- ۶۲۳ محبت نفس
- ۶۲۴ نفس متقی و تقوای نفس
- ۶۲۵ سلامت نفس در مرتبه قلب سلیم
- ۶۲۶ آثار قلب سلیم
- ۶۲۶ نشانه قلب سلیم
- ۶۲۷ علم و ادراکات نفس سالم
- ۶۲۷ نفس راسخان در علم
- ۶۲۸ خشوع نفس و قلب، نشانه سلامت

- عوامل خشوع نفس و قلب ۶۲۹
- موانع خشوع قلب ۶۲۹
- خشیت نفس و قلب ۶۲۹
- آثار خشیت نفس ۶۳۰
- دگرگونی نفس ۶۳۱
- رأفت نفس ۶۳۱
- رحمت نفس ۶۳۲
- رقت نفس ۶۳۲
- آثار رقت قلب ۶۳۲
- زینت نفس ۶۳۳
- سرور نفس ۶۳۴
- پرسش از نفس ۶۳۴
- شرح صدر نفس ۶۳۴
- صفای نفس ۶۳۵
۴. امراض و بیماری‌های نفس ۶۳۷
- اختلالات شناختی و رفتاری ۶۳۷
- اسلام، معیار ارزش‌گذاری ۶۳۹
- اختلال شخصیتی ۶۴۷
- روش‌های آسیب‌شناسی و درمان روانی ۶۴۸
- روان‌شناسی رفتارها ۶۶۴
- تحلیل رفتار بر اساس شناخت، فلسفه و اعتقاد ۶۶۵
- شبهه افکنی علمی و فلسفی برای توجیه رفتار ۶۷۰
- تحلیل فلسفه، شناخت و اعتقاد بر اساس رفتار ۶۷۱
- اطمینان بخشی روشی تحلیلی ۶۷۱
- تأثیر و حضور متغیری به عنوان نفاق ۶۷۲
- تأثیر متغیر عزم در تحلیل ۶۷۳
- سست ایمان‌ها، بیمار دلان و فاقدان عزم ۶۷۴

- ۶۷۵ نتیجه‌گیری
- ۶۷۶ انواع بیماری‌های روانی
- ۶۷۶ ۱. بیماری‌های خلق و خوئی
- ۶۷۷ ۲. بیماری‌های اضطرابی
- ۶۷۸ ۳. اختلالات روان‌پیشانه (سایکوز)
- ۶۷۸ ۴. اختلالات شبه جسمی:
- ۶۸۰ آسیب‌پذیری نفس انسان
- ۶۸۱ عوامل آسیب‌پذیری انسان
- ۶۸۷ سرنوشت نفس
- ۶۸۷ سیر و حرکت نفس
- ۶۸۸ ضعف نفس انسان
- ۶۹۲ بیماری حسادت
- ۶۹۲ آثار حسد
- ۶۹۸ دل‌های بی‌حسد
- ۷۰۲ حسادت اشخاص و اقوام
- ۷۱۱ اجتناب از حسودان
- ۷۱۲ استعاذه از حسودان
- ۷۱۳ عفو از حسودان
- ۷۱۳ کیف‌ر حسودان
- ۷۱۴ خطر حسد
- ۷۱۵ درمان حسد
- ۷۱۶ زمینه‌های حسادت
- ۷۱۷ بیماری حزن و اندوه
- ۷۱۸ آثار حزن
- ۷۲۹ عوامل حزن
- ۷۵۷ عوامل رفع حزن
- ۷۷۷ مصونیت از حزن و بهداشت از آن
- ۷۷۸ عوامل مصونیت از حزن

- ۷۸۷ _____ حزن بد یا خوب؟! _____
- ۷۹۰ _____ اقسام و مراتب نفس انسان _____
- ۷۹۱ _____ اختلال در قوای نفس _____
- ۷۹۵ _____ قوای نفس و اختلال در آن _____
- ۸۰۱ _____ اختلال یادگیری _____
- ۸۰۴ _____ اختلال در یادگیری _____
- ۸۰۶ _____ اختلال یادآوری _____
- ۸۰۸ _____ اختلال جنسی و انحراف جنسی _____
- ۸۰۸ _____ فرق اختلال و انحراف جنسی _____
- ۸۰۹ _____ انواع انحرافات جنسی شهوانی _____
- ۸۱۴ _____ آثار پیروی از شهوت _____
- ۸۱۵ _____ کیفر پیروی از شهوت _____
- ۸۱۶ _____ عوامل تحریک شهوت _____
- ۸۲۰ _____ سرکوب شهوت _____
- ۸۲۱ _____ اختلال جنسی به جنس مخالف _____
- ۸۲۷ _____ زمینه‌های اختلال جنسی _____
- ۸۲۸ _____ راههای مهار و کنترل شهوت _____
- ۸۳۱ _____ اختلال جنسی نشوز _____
- ۸۳۲ _____ عوامل نشوز _____
- ۸۳۴ _____ درمان سردی روابط میان همسران _____
- ۸۳۶ _____ عقده جنسی، اختلال جنسی _____
- ۸۴۲ _____ ویژگی‌های انحراف جنسی _____
- ۸۴۳ _____ اختلال لجبازی و لجاجت _____
- ۸۴۵ _____ آثار لجاجت و لجبازی _____
- ۸۴۶ _____ زمینه و عوامل لجاجت _____
- ۸۴۷ _____ واکنش در برابر لجباز و درمان آن _____
- ۸۴۷ _____ اختلال پرخاشگری _____
- ۸۵۰ _____ درمان بیماری روانی اختلال خواب _____

- ۸۵۰ آثار خواب
- ۸۵۲ انواع خواب
- ۸۵۴ حقیقت خواب
- ۸۵۵ درمان اختلال خواب
- ۸۵۹ اختلال شناختی جنون هذیانی
- ۸۶۳ دو خاستگاه اصلی بیماری‌های روانی
- ۸۶۴ عوامل جنون شیطانی
- ۸۶۹ شنوندگان اخبار جنیان شیطانی
- ۸۷۱ عوامل جنون با خاستگاه شیطانی
- ۸۷۱ نمونه‌های جن زدگی و جن دیدگی
- ۸۷۴ نشانه‌های جنون و دیوانگی
- ۸۹۳ راه درمان جنون
- ۹۰۸ احکام شرعی جنون
- ۹۰۹ راهبردهای مقابله اجتماعی
- ۹۰۹ مقابله روشی در برابر هیجانان افراطی
- ۹۱۵ نقش راهبردهای شناختی در مقابله
- ۹۱۹ راهکار قرآنی مقابله با مخالفان
- ۹۲۱ درمان اختلال ارتباطی و حمایتی
- ۹۲۲ ملامت و سرزنش، روشی تربیتی
- ۹۲۴ نظارت درونی و بیرونی
- ۹۲۶ ملامت، روشی تربیتی
- ۹۲۷ عوامل و موجبات ملامت
- ۹۳۰ واکنش در برابر ملامت و سرزنش
- ۹۳۳ ملامت‌گری اجتماعی
- ۹۳۸ شرایط و آداب سرزنش خود و دیگران
- ۹۳۸ معنا و مفهوم‌شناسی ملامت و سرزنش
- ۹۳۹ اقسام و انواع سرزنش و ملامت
- ۹۴۳ تقدم سرزنش خود بر دیگری

- ۹۴۴ ملامت امری ارزشی و تربیتی
- ۹۴۷ بی خیال ملامت و سرزنش
- ۹۴۸ مهارت اجتماعی عذرخواهی
- ۹۴۸ مفهوم شناسی عذر و اعتذار
- ۹۵۰ کاری نکن که عذر بخواهی
- ۹۵۰ اقسام عذر و موارد عدم پذیرش عذر
- ۹۵۲ شرایط پذیرش عذر
- ۹۵۴ مهارت عذرخواهی
- ۹۵۷ آثار عدم پذیرش عذر
- ۹۵۹ عذرهای شرعی
- ۹۶۰ مهم ترین علل و عوامل عذر شرعی
- ۹۶۲ جایگاه و اهمیت عذرخواهی
- ۹۶۴ فرق عذرخواهی و عذرتراشی
- ۹۶۶ رد عذرخواهی
- ۹۶۷ شرایط پذیرش عذر
- ۹۶۹ بهانه سازی برای اشتباهات مؤمنان
- ۹۷۰ عذرخواهی، امری پسندیده
- ۹۷۳ مچ گیری ممنوع
- ۹۷۶ بهانه سازی برای اشتباهات دیگران
- ۹۷۷ عذرخواهی های نابجا
- ۹۷۸ بیماری های نفس و روان
- ۹۷۹ بیماری نفس
- ۹۷۹ اضغان نفس
- ۹۷۹ اضطراب نفس
- ۹۸۰ ریب و شک نفس
- ۹۸۰ قساوت نفس
- ۹۸۰ ختم نفس
- ۹۸۲ طبع نفس

- ۹۸۳ _____ وجف نفس
- ۹۸۴ _____ رین نفس
- ۹۸۴ _____ غلّ نفس
- ۹۸۵ _____ تکذیب و تصدیق نفس
- ۹۸۶ _____ غفلت نفس
- ۹۸۷ _____ عوامل غفلت قلب
- ۹۸۸ _____ قفل نفس
- ۹۸۸ _____ غلف و بسته بودن نفس
- ۹۸۹ _____ اشراب نفس
- ۹۸۹ _____ گناه نفس
- ۹۹۰ _____ زیغ و انحراف نفس
- ۹۹۰ _____ صیاعث نفس
- ۹۹۱ _____ مسخ نفس
- ۹۹۲ _____ فسق نفس
- ۹۹۳ _____ نفس دروغگویان
- ۹۹۳ _____ نفس دشمنان
- ۹۹۴ _____ نفس سخن چین
- ۹۹۴ _____ نفس ظالمان
- ۹۹۵ _____ نفس فاسقان
- ۹۹۵ _____ نفس عیب جوینان
- ۹۹۵ _____ آثار بیماری نفس و روان
- ۹۹۵ _____ انجام تبلیغات منفی
- ۹۹۶ _____ گرفتار سرزنش خدا
- ۹۹۶ _____ القائات شیطانی آزمونی
- ۹۹۷ _____ اذیت و آزار دیگران
- ۹۹۷ _____ ارتداد از ایمان و گرایش به کفر
- ۹۹۷ _____ افزایش بیماری روانی
- ۹۹۸ _____ استهزا و تمسخر دیگران

۹۹۹	اعراض از قضاوت حق
۹۹۹	افترا و تهمت زنی
۱۰۰۰	پلیدی و افزایش آن
۱۰۰۱	تکذیب و دروغ دانستن
۱۰۰۲	تهدید خدا
۱۰۰۲	حبط عمل
۱۰۰۳	حق ناپذیری
۱۰۰۴	خدعه
۱۰۰۴	سرکوب عواطف انسانی
۱۰۰۴	خسران و زیان نفس
۱۰۰۵	عصیان و بغی نفس
۱۰۰۶	عفت نفس
۱۰۰۶	سفاهت نفس
۱۰۰۷	انواع سفیه
۱۰۱۰	وسوسه نفس
۱۰۱۲	عوامل و زمینه‌ها
۱۰۱۳	درمان و مصونیت
۱۰۱۳	خوف و ترس بیماران
۱۰۱۴	دروغگویی
۱۰۱۵	دوستی و ولایت‌پذیری با دشمنان
۱۰۱۵	ذلت و خواری
۱۰۱۶	طمع به زنان
۱۰۱۶	ظلم و ستم
۱۰۱۷	عصیان از فرمان خدا
۱۰۱۷	فتنه‌گری
۱۰۱۷	فساد
۱۰۱۸	کفر
۱۰۱۸	کینه

۱۰۱۸	نفرت منفی
۱۰۱۸	مانع ایمان به قرآن
۱۰۱۹	مانع درک
۱۰۱۹	محرومیت از فضل خدا
۱۰۱۹	محرومیت از محبت خدا
۱۰۱۹	محرومیت از هدایت
۱۰۲۰	نصیحت ناپذیری
۱۰۲۰	نفاق و دورویی
۱۰۲۱	نگران از فرجام اسلام
۱۰۲۱	نگران از فرجام خود
۱۰۲۲	یأس و نومیدی
۱۰۲۲	شفای بیماری قلب
۱۰۲۳	عذاب بیمار دلان
۱۰۲۳	پاکی نفس و طهارت آن
۱۰۲۴	زمینه‌های پاکی نفس
۱۰۲۵	موانع پاکی نفس
۱۰۲۵	پلیدی نفس
۱۰۲۷	آثار پلیدی قلب
۱۰۲۸	تألیف نفس
۱۰۳۲	تشابه نفوس
۱۰۳۳	فروش نفس
۱۰۳۴	تجلیات نفس
۱۰۳۴	تقوای نفس
۱۰۴۹	تنگی نفس
۱۰۴۹	توجه نفس
۱۰۵۰	تیرگی نفس
۱۰۵۱	حجاب نفس
۱۰۵۲	آثار حجاب نفس

- ۱۰۵۵ _____زمینه‌های حجاب نفس
- ۱۰۵۶ _____حضور نفس
- ۱۰۵۷ _____ختم نفس
- ۱۰۵۷ _____آثار ختم قلب
- ۱۰۶۰ _____زمینه‌های ختم قلب
- ۱۰۶۵ _____آفرینش نفس
- ۱۰۶۷ _____سخن چنینی نفس
- ۱۰۶۷ _____قساوت نفس
- ۱۰۶۸ _____رعب نفس
- ۱۰۶۹ _____امتحان نفس
- ۱۰۷۰ _____انحراف نفس
- ۱۰۷۱ _____کینه نفس
- ۱۰۷۲ _____نفس جنیان
- ۱۰۷۳ _____اضطراب نفس
- ۱۰۷۴ _____کوری نفس
- ۱۰۷۶ _____آثار کوری قلب
- ۱۰۷۸ _____عوامل کوری قلب
- ۱۰۷۸ _____نفس گناهکار
- ۱۰۷۹ _____نفس متجاوز
- ۱۰۸۰ _____تکبر نفس
- ۱۰۸۳ _____شرک نفس
- ۱۰۸۵ _____ضیق نفس
- ۱۰۸۶ _____ناپاکی نفس
- ۱۰۸۷ _____نادانی نفس
- ۱۰۸۷ _____نفاق نفس
- ۱۰۸۸ _____انحراف نفس
- ۱۰۸۹ _____گواهی و شهادت و مسئولیت نفس
- ۱۰۹۰ _____نعمت نفس

۱۰۹۳	۵. روان‌درمانی قرآن
۱۰۹۳	روان‌درمانی قرآنی
۱۰۹۳	اقسام درمان‌های قرآنی
۱۰۹۴	شناخت درمانی
۱۰۹۴	رفتار درمانی
۱۰۹۵	محاسبه نفس
۱۰۹۵	مهار نفس
۱۰۹۷	مراقبت نفس
۱۰۹۷	راهبردهای مقابله با مشکل و بحران
۱۰۹۸	راهبردهای مقابله در قرآن
۱۱۰۳	مقابله با افسردگی
۱۱۰۴	مقابله با موقعیت تنهایی
۱۱۰۵	تنهایی اجتماعی به‌عنوان راهبرد درمانی
۱۱۰۶	گوشه‌گیری اجتماعی و تنهایی مثبت و منفی
۱۱۰۷	ارزش تنهایی و گوشه‌گیری مقطعی
۱۱۱۴	عوامل و موجبات گوشه‌نشینی و تنهایی
۱۱۱۷	موارد عدم جواز گوشه‌گیری و تنهایی
۱۱۱۹	فرق گوشه‌گیری مثبت و اختلال شخصیت اجتنابی
۱۱۲۲	تنهایی و طرد اجتماعی
۱۱۲۳	بهداشت روانی
۱۱۲۳	اهمیت مسئله بهداشت روان
۱۱۲۳	سلامت روان در قرآن
۱۱۲۴	اصل خودشناسی در بهداشت روان
۱۱۲۸	نشانه‌های سلامت روان
۱۱۳۴	قرآن و معنا درمانی
۱۱۳۵	شیوه‌های معنابخشی قرآن
۱۱۳۶	دنیا
۱۱۳۷	حقیقت انسان

- ۱۱۳۸ _____ مرگ و زندگی پس از آن
- ۱۱۳۹ _____ شفابخشی آیات قرآن
- ۱۱۴۱ _____ قرآن و روان درمانی افسردگی
- ۱۱۴۲ _____ قرآن راه‌های درمان افسردگی
- ۱۱۴۲ _____ ۱. ایمان و توکل
- ۱۱۴۳ _____ ۲. یاد خدا
- ۱۱۴۵ _____ ۳. حفظ، تأمین و ارتقای بهداشت روان
- ۱۱۴۶ _____ باور درمانی و قرآن
- ۱۱۴۸ _____ شفابخشی قرآن
- ۱۱۵۱ _____ قرآن درمانی
- ۱۱۵۱ _____ قرآن و بهداشت روان انسان
- ۱۱۵۲ _____ آیات قرآن در مورد شفابخشی آن
- ۱۱۵۴ _____ شفابخشی قرآن در بستر تاریخ
- ۱۱۵۵ _____ شفابخشی قرآن از منظر علوم پزشکی
- ۱۱۶۲ _____ بهداشت روانی در قرآن
- ۱۱۶۳ _____ انگیزه‌های رفتار در قرآن
- ۱۱۶۷ _____ برخورد با انگیزه‌ها و درگیری روانی
- ۱۱۶۷ _____ ایجاد تعادل میان انگیزه‌ها
- ۱۱۷۰ _____ نقش خانواده در بهداشت روانی از دیدگاه قرآن
- ۱۱۷۰ _____ مفهوم بهداشت روانی
- ۱۱۷۱ _____ تعادل روانی و سلامت جسمی
- ۱۱۷۱ _____ نقش تعادل روانی در سلامت تن
- ۱۱۷۴ _____ روان درمانی، خاستگاه اخلاق درمانی
- ۱۱۸۰ _____ راهکارهای قرآنی در بهداشت روانی
- ۱۱۸۱ _____ نقش خانواده در ایجاد تعادل شخصیتی
- ۱۱۸۴ _____ نقش بهداشت جنسی در بهداشت روانی
- ۱۱۸۶ _____ نقش بهداشت فردی در بهداشت اجتماع
- ۱۱۸۶ _____ راه‌های درمان بیماری‌دلی

- ۱۱۸۷ چيستی ماهیت بیماردلی _____
- ۱۱۸۹ بیماردلی بیماری اختیاری _____
- ۱۱۹۴ آثار بیماردلی نفسانی _____
- ۱۱۹۴ الف) آثار رفتاری _____
- ۱۲۰۱ ب) آثار پیامدی و بازتاب‌های شخصیتی _____
- ۱۲۰۶ راه درمان بیماردلی نفسانی _____
- ۱۲۱۰ درمان بیماری روانی از راه تحلیل رویا _____
- ۱۲۱۰ رویا، شهود و رویت ملکوتی روان انسانی _____
- ۱۲۱۱ رویا، ابزاری در وحی الهی _____
- ۱۲۱۱ اقسام رویا _____
- ۱۲۱۴ فرق خواب دیدن و خواب نما شدن _____
- ۱۲۱۶ شباهت‌ها و تفاوت‌های نمادها _____
- ۱۲۱۷ رویابینی در هنگام وفات روان آدمی _____
- ۱۲۲۱ آثار و فواید رویا و خواب نمایی _____
- ۱۲۲۳ تحلیل رویا در شخصیت‌شناسی و روان‌درمانی _____
- ۱۲۳۱ ارتباط منطقی میان تجسم اعمال و رویا _____
- ۱۲۳۲ چيستی تجسم اعمال _____
- ۱۲۳۴ تجسم اعمال در قیامت _____
- ۱۲۳۵ نمونه‌هایی از تجسم اعمال _____
- ۱۲۴۱ خواب و رویا، گذرگاه ورود به عالم غیب و قیامت _____
- ۱۲۴۴ حقیقت خواب و رویا _____
- ۱۲۴۵ پاره‌ای از حکمت‌های رویا _____
- ۱۲۴۶ محدودیت‌های انسان در رویا _____
- ۱۲۴۸ حقیقت تمثیل و آثار تمثالات در زندگی بشر _____
- ۱۲۴۹ حقیقت تمثیل و عوالم مثال متصل و منفصل _____
- ۱۲۵۵ قرآن، معیار ارزشگذاری کشف و شهود _____
- ۱۲۵۸ فقدان قطع و جزم به سبب بی‌اعتقادی به عوالم _____
- ۱۲۵۹ تفاوت سحر و معجزه _____

۱۲۶۰. _____ رویا، نمادهایی از شخصیت و بیماری
۱۲۶۵. _____ مقابله با اضطراب و درمان آن
۱۲۶۶. _____ علایم و نشانه‌های شایع بیماری
۱۲۶۶. _____ علل بروز اضطراب
۱۲۶۶. _____ راههای پیشگیری
۱۲۶۷. _____ راهبرد مقابله با اضطراب
۱۲۶۷. _____ روان درمانی اضطراب
۱۲۶۸. _____ چیستی و ماهیت اضطراب
۱۲۶۸. _____ آثار و کارکردهای اضطراب
۱۲۷۰. _____ عوامل اضطراب
۱۲۷۲. _____ ریشه‌های اضطراب
۱۲۷۴. _____ مقابله و درمان بیماری پریشانی
۱۲۷۴. _____ انواع پریشانی
۱۲۷۴. _____ نشانه‌ها و علائم پریشانی
۱۲۸۰. _____ عوامل پریشان حالی
۱۲۸۱. _____ درمان پریشان حالی
۱۲۸۲. _____ عوامل و آثار حزن و اندوه
۱۲۸۲. _____ آثار حزن و اندوه
۱۲۸۷. _____ عوامل و علل ایجاد حزن و اندوه
۱۲۸۷. _____ پیش‌گیری و مصونیت‌یابی
۱۲۸۹. _____ رفع حزن و درمان آن
۱۲۹۰. _____ اندوه، چرایی و راه درمان آن
۱۲۹۱. _____ چرایی و علل ایجاد اندوه
۱۲۹۴. _____ حزن مثبت و منفی
۱۲۹۵. _____ نشانه‌ها و آثار حزن و اندوه
۱۳۰۰. _____ درمان و مصونیت
۱۳۰۱. _____ راه درمان افسردگی در قرآن
۱۳۰۱. _____ ناهمسانی افراد انسانی، در منطق جنس الاجناس

- ۱۳۰۲ پیچیدگی روان ساده و بسیط انسان
- ۱۳۰۴ چیستی افسردگی
- ۱۳۰۵ حزن مثبت و منفی
- ۱۳۰۶ درجات و مراتب حزن منفی
- ۱۳۰۷ علل و عوامل حزن و اندوه
- ۱۳۰۸ نشانه‌ها و آثار روانی و بدنی حزن
- ۱۳۱۱ بی‌غمان جهان از نظر قرآن
- ۱۳۱۱ ریشه‌های اندوه و غم
- ۱۳۱۳ کسان بی‌غم و اندوه و خوف
- ۱۳۱۶ نهی از حزن
- ۱۳۱۷ روش‌های درمان افسردگی و حزن
- ۱۳۲۱ راه‌های درمان اندوه و اضطراب
- ۱۳۲۲ اضطراب و اندوه، عامل بسیاری از بیماری‌ها
- ۱۳۲۳ عوامل اضطراب و راه‌های درمان آن
- ۱۳۲۵ عوامل اندوه و درمان آن
- ۱۳۲۸ راه‌های درمان بیماری وسواس
- ۱۳۲۸ چیستی وسواس
- ۱۳۳۳ نگره منفی اسلام به وسواسی
- ۱۳۳۵ بیماری وسواسی در اخلاق و روان‌شناسی
- ۱۳۳۶ انواع وسواس
- ۱۳۴۰ بسترهای ایجاد بیماری و اختلال وسواسی
- ۱۳۴۱ چگونگی حالات، نشانه و علائم وسواسی
- ۱۳۴۲ مهم‌ترین علائم و نشانه‌های وسواسی
- ۱۳۴۶ چرخه وسواس
- ۱۳۴۶ نشانه‌های اختلال وسواس
- ۱۳۴۷ نشانه‌های اجبار
- ۱۳۴۷ چرایی و علل و عوامل وسواس
- ۱۳۵۲ علل و چرایی وسواسی از منظر روان‌شناسی

- ۱۳۵۴ ریشه‌های خانوادگی وسواس
- ۱۳۵۵ پیشگیری اختلال وسواس
- ۱۳۵۸ درمان فکری بیماری از نظر اسلام
- ۱۳۶۳ چگونگی مبارزه با وسواس از نظر مراجع تقلید
- ۱۳۶۷ اصول عملی فقهی در مهار وسواسی
- ۱۳۷۵ روان درمانی بیماری وسواسی
- ۱۳۷۵ اصولی در روان درمانی وسواس
- ۱۳۷۶ درمان روان پزشکی و دارویی وسواس
- ۱۳۷۷ راه درمان اختلال ناامیدی
- ۱۳۷۸ امیدواری موتور محرک زندگی
- ۱۳۷۹ نومیدی، مرگ خاموش انسان
- ۱۳۷۹ موانع امید
- ۱۳۸۲ آثار و نشانه‌های ناامیدی
- ۱۳۸۵ درمان نومیدی
- ۱۳۸۹ راه‌های درمان فقدان عزت نفس
- ۱۳۹۲ تعریف عزت نفس
- ۱۳۹۳ ماهیت عزت نفس
- ۱۳۹۵ نحوه شکل‌گیری عزت نفس
- ۱۳۹۷ علل پیدایش عزت نفس
- ۱۳۹۹ موجبات عزت نفس
- ۱۴۰۰ تفسیر عزت
- ۱۴۰۲ عزت حقیقی و عزت دروغین
- ۱۴۰۴ علل و عوامل و موجبات عزت حقیقی و واقعی
- ۱۴۱۳ نشانه‌های عزت نفس
- ۱۴۱۴ ویژگی‌های عزت نفس زیاد
- ۱۴۱۵ ویژگی‌های عزت نفس کم
- ۱۴۱۶ سازوکارهای تقویت عزت نفس
- ۱۴۱۶ فواید عزت نفس زیاد برای نوجوانان

۱۴۱۹. پایه‌های عزت نفس
۱۴۲۰. راه ایجاد عزت نفس
۱۴۲۰. تجسم کردن
۱۴۲۲. اعتماد به نفس کاذب
۱۴۲۳. مفهوم اعتماد به نفس
۱۴۲۳. اعتماد به نفس و فقر هویتی انسان
۱۴۲۴. استعدادها و توانایی الهی انسان
۱۴۲۵. نسبت توکل با اعتماد به نفس
۱۴۲۶. اعتماد به نفس کاذب
۱۴۲۷. اقسام اعتماد به نفس کاذب
۱۴۲۸. عجب ریشه اعتماد به نفس کاذب
۱۴۲۸. درمان بیماری بدبینی و بدگمانی
۱۴۲۸. مفهوم بدگمانی و بدبینی
۱۴۳۰. نشانه‌های بدبینی و بدگمانی روانی
۱۴۳۴. بدبینی و بدگمانی، بیماری روانی
۱۴۳۶. آثار بدبینی و بدگمانی
۱۴۴۶. علل و عوامل بدبینی و بدگمانی
۱۴۴۸. موارد جواز بدبینی و بدگمانی
۱۴۵۰. پیشگیری و درمان بدبینی و بدگمانی
۱۴۵۷. درمان بیماری روانی خودشیفتگی
۱۴۵۷. مفهوم‌شناسی عجب
۱۴۶۱. مراتب و درجات عجب
۱۴۶۲. تاثیرات، نشانه‌ها و آثار خودشیفتگی
۱۴۸۰. عوامل و بسترهای ایجاد خودشیفتگی
۱۴۸۲. درمان بیماری خودشیفتگی
۱۴۸۹. درمان بیماری ریاورزی و سالوسی
۱۴۸۹. مفهوم‌شناسی ریا
۱۴۹۲. اقسام و انواع ریا

- ۱۴۹۳ _____ علایم و نشانه‌های ریا
- ۱۴۹۶ _____ آثار ریاکاری و تظاهر نمایی
- ۱۵۰۱ _____ اقسام ریاکاری
- ۱۵۰۳ _____ نقابی برای دیگران
- ۱۵۰۶ _____ عوامل و موانع ریا
- ۱۵۰۸ _____ حکم و آثار ریا در قرآن
- ۱۵۱۱ _____ راه درمان بیماری روانی تظاهر و ریاکاری
- ۱۵۱۲ _____ راهبردهای درمانی تظاهر نمایی و ریاکاری
- ۱۵۱۶ _____ درمان بیماری روانی حقد و کینه
- ۱۵۱۷ _____ کینه شتری
- ۱۵۱۹ _____ آثار کینه توزی
- ۱۵۲۲ _____ حقد بازتابی از منفی‌نگری روانی
- ۱۵۲۲ _____ معنای حقد
- ۱۵۲۳ _____ تفاوت و فرق حسادت و کینه
- ۱۵۲۵ _____ فرق حقد و غل
- ۱۵۲۸ _____ جامعه اسلامی، امتی بی‌کینه توزی
- ۱۵۲۹ _____ دل‌های تهی از کینه
- ۱۵۳۱ _____ عوامل بغض
- ۱۵۳۲ _____ آثار و تبعات کینه توزی
- ۱۵۳۴ _____ خاستگاه و ریشه‌های حقد و کینه توزی
- ۱۵۳۶ _____ کینه توزی و حقد در روایات اسلامی
- ۱۵۴۱ _____ حقد؛ کینه شتری
- ۱۵۴۳ _____ راه‌های درمان کینه توزی
- ۱۵۴۶ _____ راه‌هایی از کینه
- ۱۵۴۸ _____ راه درمان انحراف جنسی چشم چرانی
- ۱۵۴۹ _____ چشم چرانی انحراف جنسی و خیانت چشم
- ۱۵۵۱ _____ آثار و پیامدهای چشم چرانی
- ۱۵۵۴ _____ احکام نگاه در اسلام

۱۵۵۸. مصادیق نگاه حرام
۱۵۵۹. آثار نگاه حرام
۱۵۶۳. نظر و بصر کردن اختیاری، عامل انحراف جنسی
۱۵۶۶. خواسته‌های نفسانی و مهار آن
۱۵۶۹. راه درمان انحراف جنسی چشم چرانی
۱۵۷۷. آزادکردن دل به فروهشتن چشم
۱۵۷۸. درمان بیماری انحراف هم جنس‌گرایی
۱۵۷۸. آثار زیانبار انحراف هم جنس‌گرایی
۱۵۸۱. عوامل انحراف هم جنس‌گرایی
۱۵۸۲. راه درمان انحراف هم جنس‌گرایی
۱۵۸۳. درمان بیماری انحراف جنسی استمنا
۱۵۸۳. حرمت استمنا و خودارضایی
۱۵۸۶. آثار و پیامدهای انحراف جنسی خودارضایی
۱۵۸۸. کبیره بودن، نشانه خشم الهی
۱۵۹۰. درمان بیماری روانی انحراف جنسی زنا
۱۵۹۱. چیستی انحراف جنسی
۱۵۹۳. انحراف جنسی، بیماری روانی
۱۵۹۵. عوامل بیماری و انحراف جنسی زنا
۱۵۹۶. آثار و پیامدهای زیانبار انحراف جنسی زنا
۱۵۹۹. راه درمان بیماری انحراف جنسی زنا
۱۶۰۳. درمان اختلال همانندسازی به جنس مخالف
۱۶۰۵. عملکردهای متفاوت شهوت جنسی
۱۶۰۶. نشانه‌های تشبه و همانندسازی به جنس مخالف
۱۶۰۹. درمان انحراف و اختلال جنسی همانندسازی
۱۶۱۴. راه درمان بیماری روانی طمع
۱۶۱۵. فرق میان طمع و حرص
۱۶۱۹. عوامل طمع‌ورزی
۱۶۲۰. اقسام و انواع طمع

- آثار طمع مذموم و ناپسند ۱۶۲۱
- راه‌های درمان بیماری طمع‌ورزی ۱۶۲۷
- راه درمان بیماری روانی حرص و آز ۱۶۲۹
- حرص بر امور پسندیده ۱۶۳۱
- ماهیت حرص ناپسند ۱۶۳۴
- آثار حرص و آزمندی ناپسند ۱۶۳۵
- عوامل حرص ۱۶۴۳
- پیشگیری و مصونیت از حرص ۱۶۴۵
- راه درمان بیماری حرص و آزمندی ۱۶۴۸
- درمان بیماری نفسانی بی‌عفتی ۱۶۵۲
- چیستی و ماهیت عفت ۱۶۵۲
- اقسام و انواع ۱۶۵۳
- ریشه و علل عفت نفس ۱۶۵۳
- آثار، کارکردها و نشانه‌های عفت نفس ۱۶۵۸
- عفت از شکم بارگی و شهوترانی ۱۶۶۹
- عوامل بی‌عفتی ۱۶۷۱
- آثار بی‌عفتی ۱۶۷۲
- پیشگیری از بی‌عفتی ۱۶۷۲
- کتابنامه ۱۶۷۵

سخن نخست

آموزه‌های وحیانی قرآن بر مدار و محور توحید بر آن است تا تحلیلی جامع از همه ابعاد هستی و از جمله انسان ارایه نماید.

یکی از مهم‌ترین ابعاد هستی، نفس انسانی است که به عنوان خلیفه الهی می‌بایست مسئولیت استعمار و پرورش زمین و زمان را به عهده گیرد و هر چیزی را به جایگاه شایسته خودش برساند.

در طول تاریخ اندیشمندان اسلامی این ذخایر گرانبهای الهی که تالو وجودشان زمین سرد و خشک را گرمی و طراوت می‌بخشد، با بهره‌گیری از آبشخور اصیل کتاب و عترت، همچون رودخانه‌هایی خروشان هستند که عطش تشنگان را سیراب و اشتیاق مشتاقان را به نهایت می‌رسانند و با استنباط و تفحص در آیات و روایات در قالب نظریه و احکام، سبک درست زندگی را به مردمان می‌آموزند تا در دنیا و آخرت سعادت مند گردند.

اجتهاد در فرهنگ اسلامی به معنا «رد فروع به اصول»، مهم بستری است که متغییرات را به ثبات پیوند می‌زند و امروز را با گذشته و آینده ارتباط می‌دهد و شرایع و مناهج را به مردمان می‌نماید. این‌گونه است که در سایه سار اجتهاد و استنباط، همواره زندگی در جلوه‌های تطور و تحول در فقه اسلامی خود را در اوج نشان می‌دهد، و مرگ و زوال از فقه اسلامی دور می‌ماند. اجتهاد پویا، چیزی جز شناخت مسائل روزمره زندگی و مقتضیات آن نیست که در قالب نظریه‌ها و احکام در چارچوب مبانی و اصول استنباط ارایه می‌شود و چراغ راهی برای مردمانی است که می‌خواهند بر اساس فلسفه اسلامی، سبک زندگی خود را سامان دهند.

امروز مسائل بسیاری خود را بر جامعه تحمیل کرده است که از جمله آن‌ها مسائل روان‌شناسی و علم نفس و معرفت نفس است؛ زیرا رفتار آدمی، بینش‌ها، نگرش‌ها، اختلالات شناختی و رفتاری وی را تحلیل، تبیین و توصیه‌های را در این عرصه ارایه می‌دهد. نویسنده در این تحقیق بر آن است تا بر اساس شاخص‌های اسلامی استنباط و اجتهاد در چارچوب نظریه و آموزه‌های قرآنی روان‌شناسی مبتنی بر آموزه‌های وحیانی قرآن را تبیین نماید و راهکارهای درمانی شناختی و رفتاری بر اساس آن را توصیه کند.

امید می‌رود آنچه در ترویج «روان‌شناسی قرآنی» و «علم النفس فی المنظور القرآنی» و همچنین «روان‌درمانی و بهداشت روان از منظر قرآن»؛ یعنی «الصحة النفسية و الامراض النفسانية و علاجها» انجام شده است، ذخیره‌ای ماندگار در ترویج فلسفه و سبک زندگی اسلامی و در راستای معرفت و حکمت الهی بماند.

در پایان از همه کسانی شکر و قدردانی می‌شود که در سرانجام این امر به‌طور مستقیم و غیر مستقیم نقش داشته‌اند. در این میان نمی‌بایست از فداکاری، فراهم‌آوری فضای آسایش و آرامش، تشویق و ترغیب و امیدبخشی فرشته‌های محیط گرم خانواده از همسر مکرم، پسر گرامی «محمدباقر» و به‌ویژه دختر عزیزم «فاطمه» خانم که راهنما و همراه من در این امر بوده، بی‌سخنی و سپاسی گذشت. پس ضمن آرزوی توفیق در زندگی، از خداوند مَنَّان خواستار آنم تا ایشان همواره بهره‌مند از الطاف خاص الهی باشند: ﴿وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ﴾.

خلیل منصور

پیش‌گفتار

روان‌شناسی، در حقیقت معرفت نفس و روان آدمی است. البته در روان‌شناسی و معرفت النفس گاه از علم النفس و دانش روان نیز سخن به میان می‌آید و افزون بر جزئیات که معرفت نفس مطرح است، قواعد و قوانین کلی نفس نیز تبیین می‌شود که زیر شاخه علم و دانش نفس و روان است.

نویسنده بر آن است تا در این نوشتار در پنج بخش مطالبی را درباره: کلیات و مفاهیم علم النفس و معرفت النفس یعنی دانش روان و روان‌شناسی مطرح کرده و سپس به صفات و ویژگی‌های عمومی نفس پرداخته و آن‌گاه مباحثی را درباره هیجانات نفسانی طرح نماید. در ادامه مسائل بهداشت روان و صحت و سلامت نفس مورد بررسی قرار گرفته و در فصلی دیگر بیماری‌ها و اختلالات نفسانی بر اساس آموزه‌های وحیانی قرآن تحلیل و در نهایت در فصل اخیر توصیه‌های درمانی قرآن و راهکارهای وحیانی برای درمان اختلالات و بیماری‌های روانی بیان شده است.

باید توجه داشت که اسلام دین جامع و کاملی است که همه ابعاد زندگی انسان را مد نظر قرار داده و برای هر یک از آن‌ها احکامی را بیان کرده است؛ بنابراین چیزی در زندگی بشر نیست که نوویاکهن باشد و اسلام به آن نپرداخته باشد؛ زیرا خداوند در قرآن می‌فرماید: ﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ﴾؛ این کتاب را که روشنگر هر چیزی است بر تو نازل کردیم.^۱

البته آنچه در قرآن بیان شده کلیاتی است که به عنوان اصول اساسی و کلمات جامع و قوانین اساسی می‌تواند با تفقه و فهم دقیق ژرف هر فرع و جزئی را به آن کلی واصل بازگرداند و

احکام مربوط به آن را استنباط و استخراج کرد. از این روست که مسئله اجتهاد به عنوان حرکتی پویا برای بقا و روزآمدی اسلام تشریح شده تا مجتهد با «رد الفرع الی الاصل؛ و بازگرداندن فروع به اصول و کلیات» حکم هر موضوع و مساله‌ای را به دست آورد. این امر موجب می‌شود تا همواره اسلام از نوآندگی و معاصریت سود برد و هرگز غبار کهنگی بر آن ننشیند؛ زیرا آنچه تغییر می‌یابد، ساختارهای اصلی نیست، بلکه همواره ثابتات در زندگی بشر است که هیچ‌گونه تغییری در آن راه نمی‌یابد، بلکه تغییرات در حوزه جزئیات و فروع رخ می‌نماید. بنابراین، اصول و کلمات و قوانین جامع و کلی اسلام ناظر به ثابتات غیر متغیری است که می‌توان با ارجاع متغیرات به این اصول ثابت، حکم و قانون اسلامی هر مساله‌ای را به دست آورد.

یکی از موضوعات به ظاهر نوین، موضوع روان‌شناسی و معرفت و علم نفس است؛ در حالی که روان‌شناسی هرگز موضوع نوینی نبوده است، بلکه ابزارها و روش‌هایی به کارگیری در آن تنها نوشونده است و اصل آن، امری کهن و از ثباتی است که از حضور بشر تا کنون وجود داشته و در آن آینده نیز ادامه خواهد یافت. به سخن دیگر، روان‌شناسی و علم النفس از همان آغاز با بشر وجود داشته است.

پس آنچه موجب شده تا به نظر برسد تا این موضوع از موضوعات نوین قلمداد شود، تغییر بسیار اساسی و بنیادین در روش‌ها و ابزارهای آن است که مسایلی نوین را با خود به همراه دارد. با تبیین حقیقت نفس و روان می‌توان ابعاد و مسائل آن را از منظور اسلامی بر اساس ثابتات و «جوامع الکلم» حل و فصل نمود و احکام و قوانین هر مساله‌ای را به دست آورد و تبیین کرد. آنچه در ادامه می‌یابد تلاشی است برای تبیین «روان‌شناسی قرآنی» و علم النفس فی المنظور القرآنی؛ و نیز راهکارهای در درمان بیماری‌ها و اختلالات نفسانی در حوزه شناختی و رفتاری.